

Література:

1. Покришук В. Проблеми гендерної зайнятості населення на ринку праці України. Аспекти праці. 2011. № 2. С. 3–10.
2. Гендерний профіль України. Основні факти URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/gender-equality/comparative-gender-profile-of-ukraine-.html> (дата звернення 14.05.2020).
3. Бути більше ніж 30%: Шляхи подолання гендерної нерівності в українському бізнесі. Спецпроект-дослідження delo.ua та YouControl. URL: <https://delo.ua/business/buti-bilshe-nizh-30-shljahi-podolannja-gendernoj-347615/> (дата звернення 14.05.2020).

ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНОГО З ПРАВ ЛЮДИНИ У ФОРМУВАННІ МЕДІАПРОЦЕСІВ

Богущ Л. А.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

До віднесених нами державних шляхів захисту прав людини посильного супроводу вартує робота Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Законність, функціональність і досвід української моделі Уповноваженого з прав людини є першоосновою у формуванні медіапроцесів у галузі прав людини.

Велику роль у журналістикознавстві відведено для цінностей прав людини, які базуються на знаннях і розумінні історичних аспектів, сучасних традицій, тенденцій (європейських, вітчизняних) і типових, особливих, спеціальних ознаках інституту Уповноваженого з прав людини або омбудсмена, ці поняття є синонімами.

Цікавим тлумаченням забезпечення якісного журналістського вчення і прикладного компоненту на засадах захисту прав людини є висловлення Валерії Лутковської, ексУповноваженого Верховної Ради України з прав людини: «Наше завдання – зробити Україну правовою державою, в якій права і свободи людини дотримуються безумовно» [1], і продовжує В. Лутковська «В умовах світової кризи, коли суспільства частіше стикаються з проблемою порушення прав людини, тема організації та діяльності Уповноваженого з прав людини актуалізується

досить активно. Вперше запроваджений більш як двісті років тому, сьогодні цей інститут є неодмінним атрибутом демократичного розвитку сучасного суспільства. Його дієвість у межах правових систем різних країн зумовила виникнення й розвиток різноманітних моделей і видів цього інституту [1].

За словами австралійського омбудсмена, професора, доктора права В. Пикля, «створення й діяльність інституту омбудсмена відкрили нову епоху у відносинах між державою і громадянином, між особами, наділеними владою і керованими цією владою. Сам процес взаємопроникнення народу та влади породжує механізм правових відносин. І саме на цьому етапі влада нерідко зловживає своїм становищем, особливо сьогодні, коли суспільство дедалі більше пронизують такі явища, як корупція та свавілля чиновників. Інститут омбудсмена покликаний урегулювати ці відносини, ставлячи за основну мету здійснення захисту прав людини і громадянина».

Відтак, працівники медіа мають всі права щодо апеляції в системі особистих дій до запитів суспільства щодо супроводу інформаційної демонстрації, тобто висвітлення, або ж або взаємо спостереження національної або місцевої практики забезпечення взаємовідносин серед людей і влади, у забезпеченні висвітлення теми супроводу захисту прав людини.

Журналістка, координатор Журналістської мережі з прав людини Ірина Виртосу зазначала, що на недавній зустрічі зі студентами одна дівчина запитала: «От ви сказали, що від держави треба захищатися. Я все одно не розумію, чому. Я розумію так, що у мене з державою є суспільний договір...» [2]. «А як ви гадаєте, держава в курсі, що в неї з вами є суспільний договір?» – запитала І. Виртосу у неї, а потім додала, що коли, наприклад, Сенцова та – інша держава – закривала в СІЗО, вона пам'ятала про договір? Ми можемо знати, що в нас є права, але ніколи ними не скористатися. Ми можемо не знати, як саме називається це право в деклараціях і конвенціях, але відчувати, що щось не так, коли народний депутат – представник держави – огороджує для себе озеро із пляжем, чи поліцейський – представник держави – б'є під час затримання [2].

Це і є права людини. Коли понад сімдесят років тому одному керівнику держави вистачило цинізму вбити кільканадцять мільйонів людей у Другу світову війну, а іншому керівнику – замордувати кілька мільйонів у концентраційних таборах то люди озирнулися й зрозуміли: дуже швидко можна винищити одне одного, якщо не дати кожному рівні права та можливості [2].

Міжнародні стандарти й національні установи з прав людини (інститут омбудсмена) – це два напрями діяльності прогресу грома-

дьянства, створення міжнародного та внутрішньодержавного механізму захисту прав людини.

Цікавою характеристикою інституції омбудсмена є її становлення в більшості країнах, яке функціонує у створеному системному органі державної влади. Тому, попри єдині принципи концептуальної побудови цього інституту, у світовому просторі проблемно натрапити на ці інституції, які були б цілком ідентичними. Але варто зауважити про основні характеристики, що об'єднують цю інституційність в одну родову назву: «омбудсмен», хоча в Україні це Уповноважений Верховної Ради з прав людини, в Іспанії, у ПАР – захисник народу, у Польщі – речник громадянських прав, у Франції – посередник Французької Республіки, у Литві – контролер сейму, у Греції – захисник громадян, у Молдові – парламентський адвокат, у Швеції, Фінляндії, Данії – «омбудсмен» [69, с. 31].

Спільного стандарту інституту омбудсмена, який підходить і до політичних структур країн світу не існує. Науковці розділяють такі види прав людини відносно «сильні» та «слабкі». Вони розрізняються тим, що кожна імперативна структура має свої особливості у виконання їх. Цікавим на думку дослідників є думка про те, що «найбільшого поширення у світі набула «сильна» шведська модель уповноваженого з прав людини.

У Швеції омбудсмену надають надзвичайно широкі повноваження. Уповноважений з прав людини має право контролю над органами влади на всіх ступенях, від місцевих до центральних, над військовими силами та посадовими особами» [69, с. 27.]. Маючи такі умови роботи омбудсмен має можливість запровадження різного впливу.

Кожен вид інституту омбудсмена утворений на повазі та особистому іміджеві того ж омбудсмена. «Особливість української моделі, крім цього, полягає в тому, що на Уповноваженого покладено обов'язок у своїй незалежній і неупередженій діяльності в інтересах людини та громадянина керуватися Конституцією України, законами України, а також законами справедливості та власною совістю (ст. 7 закону). На цьому наголошено в присязі, яку склала перший Уповноважений з прав людини 14 квітня 1998 року. На практиці це означає, що Уповноважений у своїй діяльності постійно має керуватися і принципом верховенства права, і принципом верховенства прав людини, а також має пропонувати моделі правової та моральної поведінки, які випереджали б чинне в країні законодавство.

Література:

1. Інститут прав людини Режим доступу: <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/docs/> (дата звернення 18.04.2021).

2. Виртосу Ірина. Дзеркало прав людини. *Дзеркало тижня*. Режим доступу: <https://dt.ua/SOCIUM/dzerkalo-prav-lyudini-268851.html> (дата звернення 18.04.2021).

3. Сипченко Інна. Права людини і журналістика: від закономірностей до включення в механізми захисту прав. *Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти]* / Авт. кол. За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018.

РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ДОСВІД ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Борискін С. А.

голова Рівненського окружного адміністративного суду

Гаврилюк В. В.

студент 4 курсу

юридичного факультету

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

У Литовській Республіці питання щодо реалізації та захисту прав осіб з інвалідністю охоплюються комплексною державною системою соціальної інтеграції, яка включає в себе значну кількість різноманітних сфер та векторів управління. Дана система складається зі сфер надання послуг (медичних, реабілітаційних, соціальних, освітніх); задоволення особливих потреб засобами спеціальної допомоги; надання соціальної підтримки та захисту; надання пенсій та інших виплат, пільг; підтримки та сприяння працевлаштуванню; забезпечення рівних прав і можливостей для участі у всіх галузях життя суспільства тощо.

Окреслена комплексність системи соціальної інтеграції осіб з інвалідністю закономірно передбачає об'ємне та різногалузеве нормативно-правове регулювання, яке знаходить своє відображення у низці відповідних актів. Так, ключовим є Закон «Про соціальну інтеграцію осіб з інвалідністю», який регламентує основні засади реалізації та здійснення державної політики щодо забезпечення, гарантування і захисту прав осіб з інвалідністю.